

доступу: <http://religiocivilis.ru/islam/islami/297-islamskii-fundamentalizm.html?start=1>.

10. Kostiuk K. Pravoslavnyi fundamentalizm / K. Kostiuk // Polis. – 2000. – №5. – S.133–154.

11. Levin A. Dolgii «obez'ianii protsess» / A. Levin [Elektronnyi resurs] // Znanie sila. – 2005. – Rezhym dostupu: http://web.archive.org/web/20080412042033/http://www.znanie-sila.ru/online/issue_3485.html.

12. Os'machko S. G. Sovremennaiia politicheskaia doktrina Russkoi pravoslavnoi tserkvi / S. G. Os'machko // Iaroslavskii pedagogicheskii vestnik. – 2014. – №1. – S.77–83.

13. Podberezskii I. V. Fundamentalizm i postmodernism / I. V. Podberezskii [Elektronnyi resurs] – Rezhym dostupu: <http://www.gazetaprotestant.ru/2005/09/fundamentalizm-i-postmodernizm-2/>.

14. Posrednikov D. Politicheskoe pravoslaviie v Ukraine / D. Posrednikov // Gileia: naukovyi visnyk. – 2013. – №77. – S.283–285.

15. Sviatishii Patriarkh Kirill. Russkii mir – osobaia tsivilizatsiia, kotoruiu neobkhodimo sberech' / Sviatishii Patriarkh Kirill [Elektronnyi resurs] // Ofitsial'nyi sait Moskovskogo patriarkhata. – 2014. – Rezhym dostupu: URL:<http://www.patriarchia.ru/db/text/3730705.html>.

16. Tarkuini A. «Episkop utverzhaet: Kholokosta nikogda ne bylo» / A. Tarkuini [Elektronnyi resurs] // La Repubblica. – 2009. – Rezhym dostupu: <http://www.inopressa.ru/article/23Jan2009/repubblica/hol.html>.

17. Tuvinov A. Mnoholikii fundamentalizm / A. Tuvinov [Elektronnyi resurs] // Nezavisimaia gazeta. – 2001. – Rezhym dostupu: http://www.ng.ru/religion/2001-09-26/10_fanatics.html.

18. Iakunin G. Istoricheskii put' pravoslavnoho talibanstva / G. Iakunin [Elektronnyi resurs] // Vekhi. – 2002. – Rezhym dostupu: <http://www.vehi.net/politika/yakunin.html>.

Fomenko A. V., competitor of the Department of Cultural Studies of the National Pedagogical Dragomanov University (Ukraine, Kyiv), antonio.fomenko@gmail.com

Phenomenon of religious fundamentalism on the post-Soviet space

The article is devoted to the study of the phenomenon of religious fundamentalism in the post-Soviet space. The article is devoted to the study of the phenomenon of religious fundamentalism in the post-Soviet space. The main manifestations of fundamentalism in the Catholic Church (Society of Saint Pius X, Opus Dei), Islam (Salafism), which express the protest of traditional culture, manifested in the form of extremism, terrorism, revisionist views on history, are traced. It is noted that an important feature of understanding fundamentalism in the key to the culture of postmodern is the factor of ignorance of the subject, which falls into the reality of the language game of the proposed narrative. The phenomenon of political orthodoxy, due to the presence of the original narrative component, is interpreted. It is proved that the conservative Russian Orthodoxy used the basic techniques and principles of postmodernism, resulting in the emergence of modern political orthodoxy as a manifestation of religious fundamentalism, the phenomenon of which in the post-Soviet space is associated with the remnants of the totalitarian past and the tendencies towards authoritarianism of state power.

Keywords: religious fundamentalism, political orthodoxy, post-Soviet space, postmodern culture, religious narrative.

УДК 101:37.013.73

Абакумова О. О.,

кандидат філософських наук, доцент кафедри промислової електроніки, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (Україна, Київ), e.o.abakumova@gmail.com

ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА: ГУМАНІЗМ ЧИ АНТИГУМАНІЗМ У ДІІ?

Стаття присвячена філософському осмисленню проявів у дистанційній освіті таких опозиційних соціокультурних факторів як гуманізм і антигуманізм. Проаналізовано принципові характеристики дистанційної освіти, що становлять її гуманістичну сутність. Визначено основні параметри антигуманізму, його суспільно-історична зумовленість, експліковано перетворену форму дистанційності та висвітлено її деформації, які вона отримує в умовах тотального відчуження.

Ключові слова: дистанційна освіта, гуманізм, антигуманізм, відчуження.

Сучасний стан суспільного розвитку характеризується цілою низкою соціальних трансформацій, пов'язаних із стрімким розповсюдженням комп'ютерних та комунікаційних технологій. Процеси інформатизації і глобалізації, впливаючи на всі сфери суспільного життя, не залишають можливостей для збереження традиційного соціального укладу, що безпосередньо відображається й на освітньому середовищі. Проте в нашій країні у силу особливостей динаміки освіти її зміни відстають від корінних зрушень у виробництві та культурі. І неузгодженість між діючою системою освіти і вимогами, що пред'являються сучасним суспільством до освітнього процесу, з кожним роком лише загострюється. Переважає прагматичний вектор освіти, тоді як для сталого суспільного розвитку необхідно готувати творчого соціального суб'єкта, адекватного сучасній вкрай динамічній культурній ситуації. Потреби адаптації освітньої діяльності до виконання нових соціальних функцій сприймаються і оцінюються як криза освіти. Відтак зростає інтерес до механізмів відродження гуманістичних ідеалів в освіті. Переорієнтація освіти на людину як мету і самоціль на думку багатьох філософів і педагогів є першою і головною умовою інновацій в освіті, стратегією її модернізації відповідно до вимог епохи.

У зазначеному контексті дослідницький інтерес автора викликає дистанційна освіта, що ґрунтується на сучасних інформаційних та комунікаційних технологіях. Протягом останніх десятиріч вона стала невід'ємним явищем освітньої та інформаційної культури більшості країн світу і з кожним роком все більш активно впливає на класичні форми освіти, насичуючи та збагачуючи їх інноваційними змістовними та організаційними компонентами, неминуче змінюючи як наповнення освіти, так і способи трансляції й засвоєння знань.

Своє висвітлення різні аспекти дистанційної освіти знайшли у наукових розвідках вітчизняних і зарубіжних вчених і педагогів: О. Андрєєва, В. Бикова, Д. Гаррисона, О. Густиря, В. Жулкевської, Д. Кігана, В. Кухаренка, Н. Морзе, М. Мура, Є. Полат, В. Солдаткіна, В. Тихомирова, А. Хуторського, Б. Шуневича та інших. Віддаючи належне існуючим напрямкам опрацювання проблеми, обсягу та якості сучасного наукового доробку в цій області необхідно відзначити, що переважає інструментально-технічне, – суто утилітарне, – потрактування дистанційної освіти. На нашу думку технічні процеси затуляють те, що йдеться про освіту як фактор розвитку особистості, спосіб інкультурації, індивідуалізації і суб'єктивації всезагального, відтворення існуючої культури через відтворення соціального суб'єкта, його узагальнення, становлення його суб'єктності та здійснення гуманізму і творення дійсної історії.

Метою статті є осмислення проявів у дистанційній освіті таких опозиційних соціокультурних факторів як гуманізм і антигуманізм в контексті сьогоденної інформаційно-комунікаційної реальності.

Поняття «освіта» (рос. – «образование»; англ. – «education»; нім. – «bildung»; грецьк. – «paideia») є фундаментальним поняттям філософії, культурології, педагогіки, психології, соціології та інших теорій і галузей знання. Його багатогранний зміст розкривається, – безпосередньо, а чи то опосередковано, – через предметні області усіх без найменшого винятку наук. На

філософському рівні освіта взагалі виступає як складова процесу самовідтворення і творення історичного суб'єкта (людини, людей, людства), соціокультурної основи і життєдіяльності суспільства, розвитку суспільних відносин. Філософська методологія дозволяє дослідити освіту як соціальний інститут, як частину культури відповідного суспільства, як результат конкретно-історичної форми взаємодії людей у відповідних суспільних відносинах, що відображається у пізнанні та його результатах, і забезпечує наступність поколінь через передачу норм, форм і способів теоретичної і практичної діяльності, здібностей і потреб, набутих знань, умінь, навичок, здатностей тощо.

Необхідно підкреслити, що в сучасних умовах як ніколи раніше слушним та своєчасним є розширення трактування освіти до такої, яка повинна випереджати суспільний розвиток. Глобалізація, інформатизація, швидкоплинність подій, непередбачуваність змін і нестабільність ситуацій, динамічність світових процесів зумовлюють необхідність забезпечити інноваційно-випереджувальний характер підготовки фахівців з метою задоволення як потреб суспільства (в тому числі і стратегічних), так і самої освіти. Проте феномен та парадокс освіти полягає у тому, що визначаючи вектор розвитку культури, вона сама керується системними рамками цієї культури. Освіта як частина культури, як входження індивіда у культуру, як рушій культурного розвитку, форма соціалізації та розвитку особистості не лише як продукту культури, але її активного творця, суб'єкта історичного процесу, – таке розуміння суттєво розсуває межі визначення освіти. Діалектичний взаємозв'язок культури та освіти полягає, насамперед, у людині – вона є як суб'єктом, так і об'єктом освіти так само, як і культури. Саме вона є ядром та необхідною ланкою у культурно-освітній системі – всезагальній формі розвитку особистості та суспільства, відтворення культури людини у суспільстві. Освіта має зосередитися на людині, реалізувати гуманістичну установку в здійсненні своєї соціальної функції і отримати як результат особистість, здатну до гуманістично спрямованої, творчої діяльності (у тому числі і стосовно себе) у період складних трансформацій, соціальних перетворень і потрясінь, готову до здійснення різносторонніх компетенцій і виконання різних функцій, відповідних до розвитку сучасної історичної епохи.

З точки зору філософії освіти мова йде про те, якою має бути людина для того, щоб вона могла максимально здійснити свій потенціал в нових суспільних умовах XXI століття, які ідеали особистісного розвитку мають лягти в основу новітнього освітнього проекту, які пріоритети мають складати базу для виховання такої людини, щоб вона була повноцінно включена у суспільні процеси сьогодення, щоб стала дієздатним історичним суб'єктом сучасної доби. Це можна виразити поняттям суб'єктності, у якому завжди акцентувалась увага на свідомому активному відношенні до реальності, на здатності до її перетворення, що принципово ширше, аніж стихійна зовнішня предметна активність, яка може спрямовуватись прагматично. Тобто суб'єктність – це здатність до творчого самоздійснення через самовизначення, самодіяльність, самоорганізацію, самоуправління, суб'єктність як здатність самоздійснення людини у всій повноті її потенцій та можливостей у конкретно-історичному суспільстві.

Разом із прогресом цивілізації і наростаючим процесом поставання культури, суспільства, особистості з прискоренням відбувається процес, який Г. С. Батіщев назвав «розлюденням людини», – процес деперсоніфікації особистості, анонімізації її. Дистанційність у такому історичному контексті також може отримувати діаметральне спрямування та використання – у вимірах не лише гуманізму, але й антигуманізму.

Самі по собі культурні надбання – матеріальні, духовні, чуттєво-емоційні – зовсім не несуть деструктивного, руйнівного, антигуманного потенціалу. «Втім, загальновідомо, що не було, немає і не буде ніколи такого культурного обретення, що воно не могло б, при відповідному бажанні та необхідних передумовах бути використаним і во благо, і во зло» [3, с. 287]. Так, машини самі по собі не несуть відповідальності за антагоністичні наслідки їх застосування, їх призвідником є не самі по собі машини, але їх використання (застосування) у певний спосіб. «Та обставина, що техніка та суспільство одночасно і співпадають і ніби прірвою відділені одне від одного, у кінцевому рахунку, сама свідчить про ірраціональний, безплановий та анархічний стан суспільства. В самому по собі сильному та дійсно раціональному суспільстві техніка могла б переконатись у своїй суспільній сутності, а суспільство – в переплетенні своєї так званої культури з технічними досягненнями. Концепція відкидаючої техніку духовної культури сама походить лише від незнання суспільством своєї власної сутності. Все духовне має технічні елементи; лише той, хто знає дух як спостерігач, як споживач, може дозволити обманути себе тим, буцімто духовні продукти впали з неба. Тому не можна зупинитись на жорсткому протиставленні гуманізму та техніки. ... Сам розрив між технікою та гуманізмом, яким би він не здавався невиліковним, є зразком створеної суспільством видимості» [1, с. 367–368]. Це цілковито сосується також інформаційно-комунікаційних технологій сьогодення.

Найвищі злети людського духу, духовності, почуттів та практичних втілень культури далися людству дорогою ціною утвердження та домінування відчуження у всіх його формах та проявах. «Ми бачимо сатурналію жадібності, одностороннього почуття володіння, грубої емпірії і водночас відчуження, трансцендентність всезагального, дисгармонію з природою та фетишизм, культ речей, деспотизм зверху і пасивність окремої особи, розрив протилежностей: кількості та якості, форми та змісту, публічного та приватного, відсутність розвиненої індивідуальності, безглуздий, скучний стандарт життя...» [2, с. 239–240].

Філософське осмислення феномена відчуження у його догегелівській, гегелівській, фейербахівській, діалектико-матеріалістичній, фрейдистській, екзистенціалістській, персоналістській та ін. інтерпретаціях всебічно розкрило історичний факт безсилля людини перед лицем грізної стихії невідладних та ворожих суспільних сил (відносин), покликаних до життя власною діяльністю людства. Економічне, політичне, моральне, психологічне, релігійне та ін. відчуження було усвідомлено як продукт людської діяльності, що стає панівним над власне людським еством. У вченнях про суспільний договір виникло уявлення про абсолютне

значення зворотного впливу соціальних інститутів, відносин і т.д., залежних за своїм генезисом від людей, але таких, що згодом набувають не тільки відносно самостійності, але і здатності згубно, деструктивно впливати на людей, діяти на них руйнівним чином. Надалі феномен відчуження було філософськи розкрито як вираз і наслідок втрати людиною своєї цілісності, суспільної безпосередності, як продукт її власної дезінтеграції, врешті – втрати нею своєї самості у всіх формах та сферах своїх життєпроявів і життєдіяльності без винятку. Склався стан речей, коли сама людина зредукована до «речі» серед речей, до стану суцільної самовтрати. Як наслідок – позбавленість можливості людського самоствердження у праці, фаху, професії, що вони вибираються випадково, невільно, примусово.

Принциповим положенням науково-філософського осмислення відчуження є теза про розрив між людським та речовим факторами праці, розрив між неорганічними умовами людського існування та самим цим діяльним існуванням, про відділення трудящого від засобів праці (що його виражає соціально-економічний аспект поділу праці) на протилежність початковому стану їх єдності. У такому контексті дистанціювання висвітлюється у значенні розриву між людьми, їх атомізації, відділення, усамітнення, індивідуальної ізоляваності, особистісної деперсоніфікації. У значенні розриву між потенціалом культури та її актуалізаціями, втіленнями, уречевленнями та об'єктиваціями. Розриву, що набуває глобальних розмірів в умовах сучасного науково-технічного прогресу і переводить усі протиріччя сучасності у форму антагонізму.

«Суспільний поділ (розрив, розчленування, відділення, розщеплення) праці з необхідністю покликає до життя та соціально-жорстко закріплює також і розщеплення самої людини, перетворює її «в особливим чином видресувану силу природи», в голий засіб. Саме спрацювання механізму соціального поділу праці детермінує наростаючий потому процес дегуманізації суспільства та розлюднення людини. Детермінує процес десуб'єктивації суб'єктності» [3, с. 120]. В умовах повного панування цього розриву мертва, нагромаджена, згасла в своїх об'єктивованих результатах, праця відділяється від живої, відбувається підпорядкування останньої першій, що жорстко закріплюється і фіксується соціальними, юридичними, політичними, ідеологічними формами. Опосередкування відділеного при цьому реалізується через обмін, а з'єднання живої праці з її предметними, матеріальними (технічними і технологічними) передумовами відбувається через перетворення її носія на товар. Людина – товар, засіб, річ, функція у відношенні до накопиченого капіталу.

Людина у своїй потенційній здатності бути невичерпним джерелом функцій редукується до однієї або кількох актуально суцільних функцій, що у суті філософському плані означає одне-єдине: людині відмовлено в розвитку... як людині. І це є дегуманізація і антигуманізм у дії. Домінуючим параметром діяльності у цих умовах є її індивідуальна безсуб'єктність, анонімність, безликість (історично це стається або у випадку, коли особистість ще не склалася, або у випадку, коли вона вже анонімізована та розлюднена нею ж покликаними до життя суспільними відносинами). У такій діяльності людина виступає в якості неістинної

людини – голого засобу, який створює світ культури у безособистісній формі.

Може здаватися, що відчуження відсутнє на протилежному полюсі – на тому, де зосереджені «сильні світу цього», нетрудящі, імуші, заможні; що втрата цілісності, самості, суб'єктності у сфері продукування компенсується у сфері багатства споживання. Адже ж: це полюс забезпеченості, задоволеності. Проте, якщо сам зміст споживання є зредукованим переважно до володіння предметами культури і потреба виражається виключно в перетвореній формі – як володіння, споживацтво, то це є суто зовнішня форма поверхового, видимісного розпредметнення, що не пов'язана з розвинутою індивідуальністю і особистими чеснотами. Повне убозтво і цілковита спустошеність людей, що вони в масовій свідомості вважаються «багатими» та «дуже багатими», компенсується високою купівельною спроможністю. Силою жадоби зиску, владарювання та володіння людиною, людське вбиваються, причому на обох полюсах суспільства. Невігластво як нехтування теорією, наукою, мистецтвом, історією; нехтування людиною як самоціллю також є демонічною силою розлюднення.

Присвоєння колосальних речових, матеріальних, грошових мас не дає при цьому знань, вмінь і всіх інших спромог щодо дійсних властивостей предметів, які складають ці маси, залишає того, хто присвоює лише як привласнює, убогим духовно, всвоїх почуттях, практичних спромогах, умінях та пізнаннях. Якщо акт присвоєння речей відбувається виключно по праву володіння і платоспроможності, то він зовсім протилежний за своїми наслідками: при видимості збагачення людини він призводить до її зубожіння, спричиняє трансформацію людини в неістинну людину, веде до її розлюднення. Привласнення як розпредметнення у його нормальному здійсненні – це природний процес збагачення людини в істинному смислі та значенні багатства. А саме: багатства як універсальності діяльних потреб, здібностей, засобів споживання, продуктивних сил і т.д. самих індивідів; як повний розвиток панування людини над силами своєї власної природи; як абсолютний вияв творчих обдарувань людини без будь-яких інших передумов, окрім попереднього історичного розвитку, що робить самоціллю цілісність людського розвитку. Своє місце у такому збагаченні по праву має займати дистанційна особа.

Дегуманізація, розлюднення людини, атомізація індивідів і розсуспільнення суспільства породжує людей, які не втілили, не об'єктивували свою неповторність та своєрідність, самобутність та унікальність, тобто не самоздійснились. У світлі такого аспекту розкриття дистанційності іншого ракурсу набуває і соціальний феномен безробіття, незайнятості, неробства як вельми багатопланове та поліфункціональне утворення. Ним виконується негативна робота по роз'єднанню, атомізації, взаємовідчуженню людей, по їх призвичаєнню до непримиримої конкуренції та суперництва, по селекції та посиленню всіх індивідуалістичних, егоїстичних, глибоко антигуманних почуттів, настроїв, пристрастей, устремлінь, вольових установок. Внаслідок цього «атомізований» стан видається та уявляється індивідам єдиним і кращим зі всіх можливих, тому і відстоювати його вони ладні будь-якою ціною.

Здійснення гуманізму передбачає його найтісніший зв'язок зі змістом процесів, які виражаються категоріями «соціалізація», «вкультування», «виховання», «освіта», «організація», «управління», «регулювання», «контроль», «планування», «прогнозування» та багатьох інших. Адже лише соціалізована, культурна, освічена, нефункціональна людина має прерогативу творчості, бо цілісна, універсальна, творча особистість у принципі незводима, нередукована ні до жодної, окремо взятої, а ні до суми функцій. Людина як творець і особистість, як суб'єктність, є невичерпним джерелом функцій і переважає себе у своїх об'єктивних втіленнях по існуванню, ніколи не переважаючи себе по сутності.

Кореляція соціального та індивідуального, особистісного та суспільного, бажаного та належного, інноваційного та нормативного у навчальній діяльності; взаємодія викладача і учня на засадах співробітництва при домінантності самостійності в організації навчання; відповідність графіку і розподілу навчального часу індивідуальним, особистісним нахилам, устремлінням, бажанням, здібностям тощо; імператив самоорганізованих спільнот, колективної дії і обміну; взаємне навчання, взаємна освіта, через спілкування і через взаємодію, безперервність і різноманітність, відкритість і доступність освіти, рівність прав і можливостей... Ці принципіві характеристики дистанційної освіти дозволяють подолати деформацію дистанційності, скинути її перетворену, відчужену форму.

Відтак дистанційну освіту можна потрактувати як один з соціальних чинників утвердження дійсного гуманізму і подолання дегуманізуючих та розлюднюючих сил відчуження, протистояння тотальному розлюдненню людини та розсуспільненню суспільства. Адже творення людей, особистостей як спосіб їх продукування є вищим за виробництво речей та ідей, а у своїй всезагальності є здійсненням творчості. У цьому ж – призначення освіти, педагогіки в цілому, її гуманістична, людинотворча сутність. Сутність гуманізму становить діалектика взаємозумовленості і взаємопроникнення суспільства і особистості, єдність відмінностей, в якій вони взаємопроникають одна одну, існують одна в іншій і через іншу. Людина є мета, самомета, найвищий капітал історичного розвитку – з цього гуманістичного принципу виходить дистанційна освіта.

Список використаних джерел

1. Адорно Т. В. О технике и гуманизме // Философия техники в ФРГ / Пер. с нем. и англ. Составл. и предисл. Ц. Г. Арзаканяна и В. Г. Горохова. Редакторы Н. Игнатовская, В. Леонтьев. – М.: Прогресс, 1989. – 528 с.
2. Лифшиц М. А. Диалектика в истории искусства / М. А. Лифшиц. – Собрание соч. в 3-х тт. – М.: Изобраз. искусство, 1984. – Т.1. – 432 с.
3. Новиков Б. В. Творчість як спосіб здійснення гуманізму. Монографія / Б. В. Новиков. – К.: Видавць ПАРПААН, 2005 – 332 с.

References

1. Adorno T. V. O tekhnike i gumanizme // Filosofiya tekhniki v FRG / Per. s nem. i angl. Sostavl. i predisl. Ts. G. Arzakanyana i V. G. Gorokhova. Redaktory N. Ignatovskaya, V. Leont'yev. – M.: Progress, 1989. – 528 s.
2. Lifshits M. A. Dialektika v istorii iskusstva / M. A. Lifshits. – Sobraniye soch. v 3-kh tt. – M.: Izobraz. iskusstvo, 1984. – T.1. – 432 s.
3. Novikov B.V. Tvorchist' yak sposib zdiysnennya gumanizmu. Monografiya / B. V. Novikov. – K.: Vidavets' PARAPAN, 2005 – 332 s.

Abakumova O. O., Candidate of Philosophical sciences, Associate Professor of Industrial Electronics Department, National Technical University of Ukraine «Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute» (Ukraine, Kyiv), e.o.abakumova@gmail.com

Distance education: humanism or antigumanism in action?

This article contains a philosophical reflection of the manifestations in distance education such oppositional socio-cultural factors as humanism and anti-humanism. It analyzes the principal characteristics of distance education, that define its humanistic essence. Also, the basic parameters of anti-humanism, its socio-historical conditionality are determined, the transformed form of remoteness is defined and the deformations that it receives in conditions of total alienation are highlighted.

Keywords: distance education, humanism, antihumanism, alienation.

* * *

УДК 02:378(477)(1991/2018)

Бачинська Н. А.,

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри інформаційних технологій, Київський національний університет культури і мистецтв (Україна, Київ), n.bachynska17@gmail.com

До питання про вектори розвитку вищої бібліотечно-інформаційної освіти в Україні (1991–2018 рр.)

Означено вектори розвитку вищої бібліотечно-інформаційної освіти в Україні за роки її незалежності. Висвітлено концепції її модернізації, що були розроблені провідними науковцями освітньої галузі України в останнє десятиліття ХХ ст. – 10-ті рр. ХХІ ст. Розглянуто здійснені кроки державної політики у галузі бібліотечної справи на шляху до інтеграції системи бібліотечної освіти України у європейський простір.

Ключові слова: модернізація освіти, концептуальна модель, вища бібліотечно-інформаційна освіта, вищий навчальний заклад, науковці.

Наразі підготовка висококваліфікованих фахівців ХХІ ст. є одним з важливих чинників розвитку бібліотечно-інформаційної галузі України. Адже бібліотека є базовим елементом культурної, наукової, освітньої, інформаційної інфраструктури держави. Бібліотечно-інформаційні установи є вагомим фактором у розвитку інформаційної та мовної культури суспільства, патріотичного, правового та екологічного виховання, формування стійкого інтересу до вивчення та розуміння національної історії та культури. Бібліотеки можуть і повинні сприяти вихованню читаючої, мислячої та освіченої нації, спроможної практично втілювати набуті знання і досвід у розбудову незалежної України.

Питання розвитку вищої бібліотечної освіти означеного періоду, активно обговорювалось як на наукових форумах, так і у фаховій пресі, зокрема у публікаціях: В. Бабича, В. Загуменної та М. Сенченка, В. Ільганаєвої, Л. Каліберди, М. Слободяника, А. Чачко. Еволюція бібліотечної освіти обґрунтована в працях В. Бабича, Т. Новальської. Необхідність зміни моделі бібліотечної освіти та її модернізацію на сучасному етапі доводять – І. Давидова, А. Соляник, А. Шемяєва.

Водночас сьогоденню бракує узагальнюючих праць, в яких були б проаналізовані тенденції розвитку концепцій модернізації підготовки бібліотечно-інформаційних фахівців за роки незалежності України, та врахування їх досягнень при створенні стратегічних напрямів розвитку, зокрема міжнародній інтеграції системи бібліотечно-інформаційної освіти України у європейський простір, що і актуалізує запропоновану статтю.